

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu

דרשו ד' ועוזו

קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

גליון 2864

יום שני א' אדר ב' תשפ"ד
דף היומי בבלי: ב"מ יב | עמוד היומי: שבת יג. | דף הכולל: ב"מ קא | קנין ירושלמי: תרומות סט
דף היומי בהלכה: ר"י א'.
מוסר: שם עולם - פרק י"ז עד 'היוצא מכל אלו'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ב' עד "וכי מה היא טיבה של אותה כימה"

אחד הפלאות הנשגבים שבהם עסק רבי שמשון,
בדרך אגב, היה 'יבוא אישי' מחו"ל של כל מיני
מוצרים, החל מחליפות וכלה במוצרי חשמל
ואלקטרוניקה עבור בני קהילתו ושאר ידידיו

הלב והענווה של הגה"צ רבי שמשון פינקוס זצ"ל

על ענק הרוח כרבי שמשון ששמע בהיסח הדעת וזכר, וכך היטלטל לו עם 'מיקסר' בלי שהתבקש כלל. התפעלות מן המחשבה אודות הזולת, הרגישות, הלב, והענווה והידידות. הפלא ופלא!
הרב ארלנגר שהפליג בתיאור לא הבחין במאומה שעה שתיאר בפרוטרוט את ההתרחשות, אך משסיים הבחין שהיושבים בחדר מחייכים, "מדוע אתם מחייכים?" השתומם, "רבי שמשון שידעת את גדלותו, בכבודו ובעצמו הביא לנו מיקסר, אני מספר לכם מעשה נורא!"
- "ראש הישיבה", התנדב אחד מן הקהל להסביר את פשר החיוכים, "אין כמעט יהודי אחד מקהילת אופקים, שאין לו בבית מכשיר חשמלי מרבי שמשון...".

אחד הפלאות הנשגבים שבהם עסק רבי שמשון

אחד הפלאות הנשגבים שבהם עסק רבי שמשון, בדרך אגב, היה 'יבוא אישי' מחו"ל של כל מיני מוצרים, החל מחליפות וכלה במוצרי חשמל ואלקטרוניקה עבור בני קהילתו ושאר ידידיו. כיום, ניתן להשיג כאן בארץ את רוב מכשירי החשמל הנחוצים מתוצרת חו"ל במחירים סבירים, אבל בעבר היו כל מכשיר טייפ או מכונת תספורת, ואין צריך לומר מיקסר ודומיו, יקרי המציאות תרתי משמע. תהליכי היבוא היו מסורבלים, אם בכלל היה קיים יבוא,

פרשה בפני עצמה הראויה לציון מיוחד, היתה ההנהגה שסיגל לעצמו הגאון רבי שמשון פינקוס זצ"ל, בנסיעותיו התכופות אל מעבר לים, לזיכוי הרבים והשבת לב בנים על אבותם. פרשה מופלאה של חסד בלי גבולות, תרתי משמע, חוצה ימים ויבשות בדרכה אל הנהגים אסירי התודה. אלא שתחילה נקדים בתיאור הבא:

בחול המועד פסח, הגיע לאופקים הגאון רבי אברהם ארלנגר, מראשי ישיבת "קול תורה" ושוחח עם בני המשפחה וידידים קרובים מבני קהילתו אודות גדלותו של רבי שמשון. בין הדברים השמיע באוזני הנוכחים "מורא'דיגע מעשה" (-סיפור מיוחד), כהגדרתו, שהוא עצמו היה עד לו:

באותה תקופה שבה התרחש הסיפור, למד רבי שמשון בחברותא עם ר' אברהם בבית מדרש שבשכונת בתי הורנשטיין בירושלים. ויהי היום, והזדמן לו רבי שמשון לשמוע את הרבנית ארלנגר מדברת לתומה על "המיקסר המייגע, המתקלקל מדי שבוע". התרחשות אופיינית לבית בישראל. ספק אם היא עצמה זכרה שהשמיעה את המשפט הזה, אבל רבי שמשון זכר אף זכר. מן הנסיעה הקרובה שלו לחו"ל, שב כשבאמתחתו מיקסר חדש באריזה, עבור ביתו של החברותא...

בספרו על כך חש רבי אברהם התרגשות, והפליג בהתפעלות

ומחירי המוצרים שבכל זאת עשו את כל הדרך הארוכה ארצה, הרקיעו שחקים. רק אנשים מבוססים יכלו להרשות לעצמם 'מותרות' אלו.

רבינו ראה בכך מעשה מצוה לכל דבר והתקשה להבין כיצד אפשר לוותר עליה: "נוסע אני פעמים כה רבות, איך אפשר לחזור ריקם, כאשר יש אפשרות להועיל ליהודי?! ממילא, לא היה מסוגל לחזור ארצה באמתחת ריקה. "מדוע שלא אביא במזוודה מכונת תספורת ליהודי הזקוק לכך?! היה תוהו, ותומך את דבריו בין השאר על דברי הגמרא "לא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכים להם".

מילא את מזוודותיו בכמה חליפות

לא רק לבני הקהילה השפיע רוב טובה זו, אלא אף לאחרים שלא ידע ואף את שמם לא הכיר. באחת מנסיעותיו ליוהנסבורג גילה בית מסחר לחליפות איכותיות, שבארץ מחירן היה אז יקר (בטרם עידן היבוא ההמוני מסין, למי שזוכר את התקופה). המקום היה ממוקם הרחק ממרכז העיר, ואף באזור לא סימפטי לאדם 'לבן' בסמוך לתקופת ה'אפטר הייד', שהותירה בלב ה'שחורים' זעם רב כלפי ה'לבנים'. אולם מאז ואילך לא היתה נסיעה כמעט שלא מילא את מזוודותיו בכמה חליפות כאלו, כשלא אחת טורח הוא להתקשר משם לארץ ולברר אצל פלוני או אלמוני איזו מידה נדרשת לו בחליפה.

וכך הגיע פעם היישר משדה התעופה אל אחד הכוללים החשובים בבני ברק, בטרם עשה דרכו אל ביתו באופקים, נעמד סמוך לפתח, וכשיצא אחד האברכים לרגע, ביקש ממנו ר' שמשון למצוא עוד שניים-שלושה אברכים במידות הגוף שלו, שלהם חפץ הוא להעניק חליפה, זה ממש 'בל תשחית', הטעים באזניהם להקל על הרגשתם, "החליפות האלו עולות כל כך בזול עד שחבל לא לנצל את ההזדמנות..."

די מחסורו אשר יחסר

עם הזמן 'התמסד' הענין והפך לחלק בלתי נפרד מהנסיעות. התחושה הטובה שהעניק לאלו שטרח והביא במיוחד עבורם את המוצרים הנדירים או היקרים שכה נזקקו להם, הולידה בהכרח - כפי שרצה - בקשות מבקשות שונות, כל אחד ומחסורו אשר יחסר לו.

הנה למשל פלוני מבקש ממנו אם יוכל להביא לו 'סורק' למחשב. עידן המחשב בתקופה המדוברת דשדש עדיין בשלבי הפיתוח שלו, כשסורק היה מכשיר גדול וכבד, אבל אם יהודי מבקש, כיצד ניתן לסרב ולהחמיץ הזדמנות של מצוות? אבל גם המזמין לא היה מודע לסדר הגודל של המכשיר. "כאשר הוא הביא לי את הסורק, נדהמתי מהגודל והכובד", מספר בעל המעשה, "ופשוט התביישתי מעצמי על שהטרחתיו כל כך...", וכגודל אותה בושה, גברה בליבו ההתפעלות על שהרב ניאות לכך ללא אומר ודברים.

אברך נוסף מהקהילה התלבט אם לבקש אם לאו, חכך בדעתו שוב ושוב, ולבסוף גבר על רגשי אי הנעימות, ואזר אומץ לבקש 'שואב אבק'. כדרכו, הגיב ר' שמשון לבקשה במאור פנים ובחיוך: 'וכי רק את זה אתה צריך?' אמר, ובשובו הביא את השואב עמו.

אחת הבקשות, היתה למכשיר טייפ בעל 'ראש מתהפך' שהיה בזמנו פיתוח חדשני בלתי מצוי, ובמכשיר הזה הקליט אותו אברך "מבקש", מאות שיעורי תורה שיחות ומאמרים של רבי שמשון זצ"ל. כך שבדיעבד התברר שהודות לו, נותרו בידינו מאות שיעורים ושיחות מוקלטים מהגיוני לבו, שלולא המכשיר הקטן הזה לא היה העולם זוכה להם. מעשה חסד שהפך להפצת תורתו שלו בהיקפים עולמיים.

וכי לרב זה לא עלה כסף?

ועדיין לא הזכרנו דבר אודות ה'תשלום' שגבה עבור הרכישות הללו.

ובכן, למען אלו המסתפקים במועט ובפרט כשמדובר היה בעמלי תורה, עשה כל טצדקי שבעולם ואימץ את מוחו כדי לייצר תירוצים מתירוצים שונים, מדוע הוא נותן להם את המכשירים ללא כל תמורה, וממש לא זקוק לכסף עבור הקנייה בחוץ לארץ. לעתים הצהיר כי די לו בחצי מהסכום וכיו"ב, ובאשר לזמן הפירעון - ניתן לדחות אותו לזמן בלתי מוגבל, וכך הצליח לדחות באמתלאות שונות את רצון המקבלים לשלם את התמורה, ובחלוף הימים הדבר נשכח מלבם כליל, וכך הצליח לחמוק לגמרי מליטול מהם פרוטה. במקרים אחרים, כאשר ידע כי בכך חותם הוא את הענין הגיב כלפי ההנהגה התורן ששאל: "וכי לרב זה לא עלה כסף?" בפסקנות: "אין זה ענין שלך מה שלך מה שעלה לי או לא עלה. ממך אינני רוצה לקחת כסף".

"ובל נטעה לחשוב שרבי שמשון היה בעל ממון", מעיד אחד מתלמידיו הקרובים בהקשר לכך, "פרנסתו בדרך כלל מצויה היתה בקושי רב, אבל היה ותרון בממונו ובעל צדקה בדרגה כזו, שהכסף נחשב בעיניו כעפרא דארעא, ולמען האמת, לא רק בצדקה היה כך אלא אף בשאר ענייני מצוה. השיקול הכספי לא היה קיים".

אבל הוא לא הסתפק בעובדה שהכל יודעים שהוא נענה בלב ונפש חפצה לכל בקשה, ובמקרים רבים יזם הוא בעצמו את הפניה אל פלוני ואלמוני אולי זקוקים הם לדבר מה שיוכל בשמחה לספק אותו בנסיעתו הקרובה. כך מעיד אברך שקדן מהקהילה, שרבי שמשון ידע כי הוא מסתפק במועט, ולפיכך בטרם התעתד לנסוע לחו"ל היה מגיע אליו הביתה במיוחד כדי להתעניין אם זקוק הואל משהו שניתן להשגה בחו"ל במחיר מוזל, אם מכשירי חשמל ואלקטרוניקה ואם פרטי לבוש שונים שידע כי בשל מצבו הדחוק נמנע הוא מלרכשם.

(מתוך הספר 'השמש בגבורתו')

בכל פעם שהיו מוציאים ספר תורה מארון הקודש, ואמרו 'ברוך שמייה דמרא עלמא', היה רבי חיים גריינימן אומר את התפילה הזאת בהתלהבות נוראה, היו שתי עיניו נפתחות כמו שני ברזים, ודמעות היו שוטפות את פניו

הגה"צ רבי בן ציון גוטפרב שליט"א, ראש ישיבת 'תורת ה' ומראשי קהילת המתמידים על כוחה של תפילה

התקבלו על לבו של המלך והוא נטה אלי חסד, ואכן המלך העניק לו לאחר מכן עיטור מיוחד כאות הוקרה. אכן בכייתי הייתה מטעם אחר שהרי עשרות שנים אני מתפלל שלוש פעמים ביום לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה, והסידור בידי, ומעולם לא אירע שהסידור נפל מהיד שלי מרוב פחד! ועל דא ודאי קא בכינא! איך ייתכן שהידיים שלי לא רועדות מאימת המלכות כשאני עומד לפני מלך מלכי המלכים?

ואסיים במעשה נורא ששמעתי מאחד מידידי

הדברים הללו הרי מסמרי שיער. זה דבר נורא! אנחנו עומדים לפני מלך מלכי המלכים, בעיקרון היינו צריכים להיות משותקים מרוב אימה ופחד. כשמתחילים להתפלל תפילת שמונה עשרה הרי אומרים? ה' שפתי תפתח! תעזור לי שאוכל לפתוח את השפתיים כי אני מעצמי לא יכול, מרוב פחד מהדר גאון עוזו. הלוואי שלפחות נרגיש איזו פעימה אחת שהלב מחסיר ברגעים האלו שמתחילים להתפלל שמונה עשרה.

ואסיים במעשה נורא ששמעתי מאחד מידידי. אחר שביעי של פסח תשפ"א כשנסתלק הגאון העצום רבי חיים גריינימן זצוקלה"ה לבית עולמו בישיבה של מעלה. במסע ההלוויה פגשתי ידיד, יהודי העובד לפרנסתו וקובע עיתים לתורה. יהודי ירא שמים מאוד, אבל לא מהקהילות שהיו מזוהות עם רבי חיים גריינימן, ולא הבנתי למה הוא טרח לבוא ממרחקים כדי להשתתף. שאלתי אותו, מאי האי? האם היה לך איזה קשר מיוחד עם רבי חיים גריינימן?

השיב לי אותו יהודי שבאמת לא היה לו קשר מיוחד אתו, והאמת שהוא לא ראה את הגר"ח גריינימן כבר הרבה שנים. אז למה בכל זאת הוא בא? כי עשרות שנים קודם לכן, כשהוא היה ילד הם התגוררו בבני ברק והיו מתפללים בבית המדרש 'לדרמן', שבו התפלל באותה עת גם הגר"ח גריינימן, לצד גדולי ישראל נוספים שהתפללו במקום כידוע.

הוא מספר שהוא הבחין בדבר פלא. בכל פעם שהיו מוציאים ספר תורה מארון הקודש, ואמרו 'ברוך שמייה דמרא עלמא', היה רבי חיים גריינימן אומר את התפילה הזאת בהתלהבות נוראה, וכשהגיע ל"יהא רעווא קדמך דתפתח ליבאי באורייתא, ותיהב לי בנין דכרין דעבדין רעותך ותשלים משאלין דליבאי וליבא דכל

אספר בזה מעשה נורא ששמעתי מאבי מורי הגה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב זצ"ל מובא בשם גדולי המוסר שהתפילה של האדם פועלת בהתאם למה שהאדם מאמין בכוחה. כלומר, אדם שמוכן להקדיש לתפילה שלו דקה וחצי, ולהפסיד בשבילה לא יותר מ-20 שקל, שלא יצפה שהתפילה שלו תהיה שווה מיליונים... אם אתה עצמך מעריך אותה בכזה מחיר פעוט, למה שהיא תפעל יותר מזה. אבל מי שמתכוון לתפילה כראוי, ומגיע בזמן לבית הכנסת, ומתיישב בדעתו לפני התפילה ומתפלל במתינות כמונה מעות, ומוכן להפסיד גם הרבה יותר מזה כדי שלא לפספס תפילה במניין, בוודאי שהתפילה שלו שווה הרבה יותר.

ואספר בזה מעשה נורא ששמעתי מאבי מורי הגה"צ רבי יצחק דוד גוטפרב זכר צדיק וקדוש לברכה, שסיפר לי מעשה שהיה עם הגה"ק רבי שמעון סופר זצלה"ה, בנו של מרנא החתם סופר זצוקלה"ה, ורבה של העיר הגדולה "קרקא" שבפולין. מעשה שהיה כך היה באותה תקופה שהיו צריכים איזו שתדלנות גדולה אצל הקיסר פרנץ יוזף הראשון, ושלחו את רבי שמעון סופר כגדול הדור באותם הימים, שיחלה את פני הקיסר שיבטל את הגזירה. דא עקא, רבי שמעון סופר לא היה בקי בשפה הגרמנית שהיתה שפתו של פרנץ יוזף שנולד וגדל בווינה בירת אוסטריה, ולכן כתבו לו את הדרשה שהיה צריך לומר לפני המלך בשפה הגרמנית על גבי דף, ואכן התייצב רבי שמעון סופר מול המלך והקריא את הדברים מתוך הדף.

פרנץ יוזף היה נחשב אז לקיסר בעל מעמד היסטורי, כל אירופה רעדה מפניו. הוא מלך במשך 68 שנים ביד ברזל, ואף אחד לא הצליח למרוד בו או לפגוע בו. ומשרתיו עושי דברו היו מלאים יראת הכבוד אליו.

והנה בעוד שרבי שמעון סופר עמד לפני הקיסר, הוא הרגיש שנופלת עליו אימת המלכות. הפחד היה כל כך מוחשי, עד שבשעה שעמד לפני הקיסר, נפל הדף עם הדרשה שהכין, מידי הרועדות. רבי שמעון הרים את הדף והמשיך את הדרשה...

לאחר שיצא מארמון המלוכה פנה להתפלל תפילת ערבית, ובמהלך התפילה פרץ בבכי סוער. האנשים שהיו שם ניגשו אליו אחרי התפילה, ושאלו אותו האם הבכי הזה נובע מכך שהוא חושש שלא הצליח בשליחותו, ואולי זה שהדף נפל מידו השפיע לרעה על דעת המלך לא לקבל את בקשתו חלילה...

השיב להם רבי שמעון, לא ולא. דווקא הרגשתי שהדברים

עמך ישראל", היו שתי עיניו נפתחות כמו שני ברזים, ודמעות היו שוטפות את פניו. כל פעם שאמרו 'ברוך שמיא'! כל פעם! בין אם זה היה בשבת בשחרית ובין אם זה בשבת במנחה, בין אם זה ביום שני וחמישי ובין אם בראש חודש או בחנוכה... בכל פעם שאמרו את התפילה הזאת, הוא אמר אותה מחדש, כאילו זאת הפעם הראשונה שהוא מבקש על כך, והיה חוזר ומתפלל שוב ושוב,

באותה דביקות ובאותה התלהבות.
"היחס המיוחד הזה שרבי חיים נתן לתפילת 'ברוך שמיא', נכנס לי לעצמות", סיפר לי אותו ידיד, "עד היום אני אומר 'ברוך שמיא' עם רגש מיוחד בזכותו. הוא החדיר לי לעצמות את הרגש לתפילה הזאת, ואני מרגיש זאת עד היום"
(חלק מתוך שיחה נרחבת שתפורסם א"ה ב'לקראת שבת' פקודי)

אותו תלמיד חכם הוסיף וסיפר, שבשעה שאמר הגאון רבי שלמה זלמן את הדברים נעשו פניו בוערות כאש

הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א על ההקפדה באמירת מאה ברכות בכל יום

שאומר ברכה מצוה לכתבה על ספר לדעת המספר. ויש בזה ריוח כפול גדול מאד: אחד, שמתוך כך ישים אל לבו לכוין בהם היטב, כדי שיהיו ראויות לבא במנין, שאם לא כן כמוהם כאין, והלואי שלא יצא שכרו בהפסדו, שעובר על כל תשוא לשוא ח"ו. אבל כשידקדק במנינו, כמו שמדקדק על חשבונות כספו ומעותיו, אז בודאי יקפיד עליהם ביותר שלא יפסידם. והשנית, שידע בבירור שלא חסר כלום מן המנין, כי ביום תענית, וביחוד כשמפסיק מבעוד יום, חסרים הרבה, ונמצא שמפסיד והוא לא ידע להזהיר להשלימן בברכות אחרות. וכן בשבת ויום טוב חסר מהמספר סך רב, ויחשוב איך ובמה ישלים אחרות תחתינה, ואז יעשה לו קלפי שיניח בתוכו מנין פירות או קטניות כמספר הברכות שמברך עד שישלים מנין מאה.

על הפסוק (שמות לח כז): 'וַיְהִי מֵאֵת כֶּפֶר הַכֹּהֵן לְצַקֵּת אֶת אֲדֹנָי הַקֹּדֶשׁ וְאֵת אֲדֹנָי הַפְּרִכֵּת מֵאֵת אֲדֹנָיִם לְמֵאֵת הַכֶּפֶר כֶּפֶר לְאֲדֹנָי', מובא בשם הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זיע"א ('ליקוטי הרי"ם' כאן): מאת אדנים הוצרכו למשכן, ומאה ברכות צריך האדם לברך בכל יום. וכמו שהאדנים היו היסודות של המשכן, כן הברכות הם היסוד של קדושת ישראל, של קדושת כל יהודי ויהודי, אדן מלשון אדנות, ועל ידי הברכה מעידים שהש"ת הוא אדון על כל הבריאה, ומאת הברכות הנם מאת האדנים למשכן של כל איש ישראל.

וכן הביא נכדו הרה"ק ה'שפת אמת' זיע"א שכתב (פרשת תרומה תרנ"ד): ושמעתי ממורי זקני ז"ל, כי מאה ברכות בכל יום רמז למאה אדנים שהיו יסוד המשכן כו'. ובודאי הם מאה המשכות שיש לעולם בשורש העליון. וכשהאדם מכוון לקבל הכל לשמו ולכבודו יתברך שהרי הכל לכבודו ברא, אז יכול להתדבק בשורש ולהעלות הכל לברכה עליונה.

ומקור הדברים הוא בדברי בעל הטורים בפרשה: 'מאת האדנים'. כנגד מיוסדים על אדני פז (שיר השירים ה טו), וכנגדם תקנו מאה ברכות בכל יום"

פניו בוערות כאש

סיפר תלמיד חכם אחד ממשפחת הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, שפעם אחת בא אליו תלמיד חכם מופלג שהיה חולה מסוכן ל"ע, ושאלו: איך להתחזק כדי לעורר רחמים על עצמו בעת צרתו? אמר לו הגאון רבי שלמה זמן: אמנם איני ראוי להגיד לאחרים, אבל אומר לך מה אני הייתי עושה, אילו הייתי במצב דומה אני הייתי מחזק את עצמי באמירת מאה ברכות, שתהא אמירת 'ברוך' כמו שצריך, ואמירת 'אתה', וכן אמירת 'השם' כפי שצריכים לומר, אם אצליח בזה הרי זה עבורי המוסר הגדול ביותר.

אותו תלמיד חכם הוסיף וסיפר, שבשעה שאמר הגאון רבי שלמה זלמן את הדברים נעשו פניו בוערות כאש. עוד העיר, שהגרש"ז היה אז בשנת חייו האחרונה ואף על פי שהיה ידוע שבמשך כל ימי חייו היה מברך את כל הברכות בכוונה עצומה ואנשים היו באים להאזין לברכותיו, כגון ברכת המזון ואשר יצר,

מאה כדורי כסף באגרטל
מסופר על הגאון רבי יעקב עמדין זצ"ל, שבחביבותו למניין מאה ברכות, מנהגו בשבת היה להניח באגרטל מאה כדורי כסף, ובמשך השבת היה מרוקן את כדורי הכסף לפי מנין הברכות שהיה לו עד לאותו עת ('נוטרי ברכות' פ"ו).

יעשה לו קלפי שיניח בתוכו מנין פירות או קטניות
בסידור 'בית יעקב' להגאון רבי יעקב עמדין מובא: כל עת

קבלה בידם (במדב"ר יח כא) מפי דוד המלך עליו השלום שראה כן ברוח הקודש על ידי מעשה שראה בימיו שהיו מתים מישראל מאה נפשות בכל יום, ולא היו יודעים על מה היו מתים, עד שחקר והבין ברוח הקודש שעליו, שהיה מפני שלא היו משבחין ומברכין כראוי לשם יתברך על כל טובותיו שהשפיע עליהם, על כן היו מתים בעונש זה. לפיכך עמד הוא ותקן להם לישראל מאה ברכות שיברכו בכל יום כנגד המאה שמתו, ומאז פסקו למות.
(מתוך הספר 'ספיר ויהלום')

מכל מקום היה מוסיף חיזוק על חיזוק בזה עד סוף ימיו, כפי הנראה משום שאין שיעור למדרגות של כוונת המח והלב בזה ('ילקוט לקח טוב' חיים של תורה, ח"א עמוד רמב).

מאה נפשות בכל יום

כתב ה'לבוש' (או"ח סי' מו): ואחר שהניח תפילין יסדר הברכות שתקנו חז"ל לברך אותם בכל יום, והם מאה ברכות, מפני שהיה

ביקשתי מדרשו לקבל 70 חוברות של 'עיון העמוד' עבור אלו שנרשמו לתוכנית וכאשר הגיעו החוברות נדהמתי לראות כיצד הן נחטפות בזו אחר זו כמו לחמניות טריות שיצאו זה עתה מתנור המאפייה

הרב דוד נמירובסקי, מייסד שיעור 'עמוד יומי' בעיר אשדוד,
בשיחה על הרשמים שלו מהשיעור המוצלח וריבוי הלומדים והנבחנים בתוכנית

את עמוד הגמרא על בוריו. שמעתי מספר פעמים מהמשתתפים בשיעור שמעולם לא שמעו שיעור כזה מתוק!
מתחילת מסכת ברכות משתתפים בשיעור בקביעות קרוב לעשרה אנשים מהקהילה, כשלעיתים המספר עולה ולעיתים יורד ויש גם יחודיות בשיעור אצלנו, שלמרות שרוב המשתתפים הינם מבוגרים כבני שישים ויותר, הם לא היו חלק ממסגרת שיעורים כלשהי והתוכנית החדשה והמוצלחת 'עמוד יומי' היא שהכניסה אותם למעגל הלומדים בקביעות יום יום!
מלבד אלו שזוכים לשמוע את השיעור הנפלא, אני עצמי לומד בחברותא עם אנשים מבוגרים שזקוקים ללימוד בחברותא והדבר מביא תועלת רבה גם לי וגם להם.

מאת: אלעזר גולדברג

בעיר אשדוד, עיר שמתרבים בה בשנים האחרונות קהילות רבות של יראים וחרדים לדבר השם, ישנם מאות רבות של לומדים במסגרות 'דרשו' השונות. בחודשים האחרונים, עם פתיחת מסלול הלימוד 'עמוד יומי' במסכת ברכות, נוסדו בעיר מספר שיעורים. בשיחה מיוחדת שקיימנו עם הרב דוד נמירובסקי שליט"א, אשר אחראי על הפעילות של 'דרשו' בקהילת 'בית דוד שאול' בעיר, שמענו דברים מרתקים על יסוד השיעור והתפתחותו לעשרות לומדים בבית המדרש, כיחידים ובחברותות.

מי הציבור שמשתתף בשיעורים באופן קבוע? והאם ישנם לומדים נוספים מהקהילה שלומדים במסגרת תוכנית 'עמוד יומי'?
גם בשיעורים וגם בחברותות, לומדים בעיקר אנשים מבוגרים שעמלים לפרנסתם במשך רוב היום ומגיעים להחיות את נשמתם בשעות הערב בלימוד גמרא או בהשתתפות בשיעור, לכן רובם הגדול אינו משתתף במסגרת המבחנים, למרות שאצלנו יש מוקד מבחנים פעיל ומצליח שנבחנים בו בעיקר בחורים ואברכים צעירים או תלמידי חכמים מבוגרים שיש להם יותר זמן לשנן ולחזור ומעוניינים לבדוק עד כמה באמת זוכרים את הכל.
אחת מהחברותות שלי, אדם מבוגר כבן שבעים, סיפר לי יום אחד בהתרגשות גדולה: מאז שהתחלנו ללמוד מסכת ברכות אני הולך כל יום לישון עם ידיעה ברורה בעמוד שלם של גמרא, מה שלא הרגשתי עד עכשיו!
יש לציין, שמלבד הלומדים בשיעור ובחברותא עמי, ישנם עוד

איך וכיצד נוסד השיעור היומי ב'עמוד יומי'?

כבר לפני כחצי שנה, כשהחלה להתפרסם התוכנית של 'עמוד יומי', הייתה התלהבות גדולה בקהילה ורבים ביקשו להצטרף ללימוד המיוחד שמביא תועלת עצומה לזיכרון הגמרא. לנוכח הביקוש, חשבתי לייסד שני שיעורים יומיים בבית המדרש שלנו 'בית דוד שאול', אולם לבסוף החלטתי שתהיה תועלת גדולה יותר אם ימסר שיעור אחד על ידי מגיד שיעור בעל שיעור קומה ואני ילמד עם אנשים בודדים שזקוקים לחברותא בלימוד היומי. את השיעור מוסר מדי יום הרב החשוב רבי אפרים זאב בלוך שליט"א, בשפה ברורה ונעימה המרתקת את השומעים מהשניה הראשונה ועד האחרונה, למרות שהשיעור אינו קצר כמו במקומות אחרים אלא אורך לעיתים שעה ורבע או יותר, עם הסברה עיונית מתוך סבלנות והקשבה לרחשי הציבור. עד שאחרון המשתתפים לא מבין עד הסוף את שאלת הגמרא, גם אם מדובר בבחור צעיר שמשתתף בשיעור, הרב בלוך לא ממשיך הלאה אלא חוזר שוב ושוב על הדברים ובסוף השיעור כולם ללא יוצא מן הכלל מבינים

חוברות של 'עיון העמוד' עבור אלו שנרשמו לתוכנית וכאשר הגיעו החוברות נדהמתי לראות כיצד הן נחטפות בזו אחר זו כמו לחמניות טריות שיצאו זה עתה מתנור המאפייה ותוך מספר דקות הכל נעלם כאילו לא היה! לקראת מסכת שבת אני מקווה שיביאו מספר כפול של חוברות... הניסיון שלי מראה שתוכניות מעין אלו רק הולכות וגודלות עם הזמן שעובר, כי רבים רוצים להצטרף להצלחה בקניית ידיעה והבנה בש"ס.

עשרות לומדי 'עמוד יומי' שלומדים בבתי המדרש באזור. יש אצלנו בקהילה ילד בן עשר שהחליט להצטרף ללימוד יומי קבוע בתוכנית. בתחילה הוא הגיע ללמוד לבד ותוך תקופה קצרה רתם את אביו שיבוא ללמוד איתו את העמוד היומי כל יום בשעות הערב. ראיתי בעיני עד כמה תוכנית 'עמוד יומי' מצליחה אצלנו ורבים מחוברים אליה, בין בשמיעת השיעור ובין בלימוד בחברות. לקראת תחילת התוכנית ביקשתי מהנהלת הארגון לקבל 07

דא עקא שהבעיה הזו קיימת גם בערבי שבתות, סמוך ל'צפירה', ישנם 'המאחרים לצאת' מבתיהם, שדוהרים בכבישים כדי להגיע אל בתי הכנסיות בהם הם מתפללים. והנסיעה שלהם - הינה לפעמים ממש בגדר 'טירוף הדעת'...

נסיעה בזהירות, השאלת גמרות, סיפורים מאנשים שהחלימו מה'מחלה'. כל זה ועוד במדור 'קול העם'

אבל דא עקא שהבעיה הזו קיימת גם בערבי שבתות, סמוך ל'צפירה', או אז ישנם 'המאחרים לצאת' מבתיהם, שדוהרים בכבישים כדי להגיע אל בתי הכנסיות ובתי המדרשות בהם הם מתפללים. והנסיעה שלהם - הינה לפעמים ממש בגדר 'טירוף הדעת'. נוסעים במהירות, ולא אחת ממש מסכנים את ההולכים מעדנות לקבלת שבת. אמנם לא מעט אסונות ר"ל כבר היו; ועל 'כמעט אסונות' איננו מדברים.

אשר ע"כ קריאה להם להיזהר בנסיעה בשבתות וגם בשאר ימות החול שח"ו לא תצא תקלה מתחת ידיהם.

ב.ש. בני ברק

השבת אבידות

הננו לפרסם לטובת הציבור כי אבדות קודש שנשכחו באוטובוסים של חברת "נתיב אקספרס" ולא הושבו לבעליהן למעלה משלושה חודשים, מגיעים למשרדי קופת צפת רחוב שפרינצק 041 - צפת. ניתן לקבלן עפ"י סימנים ע"י השארת הודעה לגבאי במערכות נדרים פלוס. כעת נמצאים במשרדי הקופה: תפילין, מגבעות ספרי קודש ועוד. במידה ולא ידרשו תוך 03 יום יועברו לצדקה.

בברכה, קופת צפת

אזהרה לרבים

הייתי בתחנה מרכזית בירושלים ונגשו אלי 4 ילדים בני 11 וביקשו לשאול פלאפון ואח"כ החזירו לי אותו ללא הכרטיסים מאחורה (אשראי ועוד). לאחר מכן נודע לי שהדבר חזר על עצמך לעוד כמה נשים באזור, וידוע לי שהם ממשיכים במעשיהם בכל אזור יפו, תחנה מרכזית.

ראו הוזהרתן! מ.א.

זהירות בחיי אדם

באתי לעורר על עניין חשוב, כאשר אנשי ההצלה יוצאים במסירות נפש בימים ובלילות בשבתות ובחגים מאזור הנוחות שלהם להציל נפשות הרבה, והנה לפעמים בשבתות כאשר כל הציבור הולך באזורים החרדיים על הכביש, לפעמים הם נוסעים במהירות, ולפני כמה שבועות בעיר בני ברק כמעט נפצע ילד, כפסע לפני שהעיף אותו אופנוע. עוד זאת ניחא, כאשר מדובר במי שיוצאים להציל נפשות,

גמ"ח להשאלת גמרות

לתועלת כלל ציבור הלומדים יש בבני ברק גמ"ח להשאלת גמרות עוז והדר כרוכות לקבוצות ויחידים לפרטים 050-0760714. כמו כן נשמח לקבל גמרות במצב טוב של כל מהדורה ניתן לתאם במספר הנ"ל. ובפרט פונים אנו ללומדי הדף היומי שבסיום הלימוד מסכת בבא קמא נשמח לקבל את הגמ' היות ויש ביקוש גדול מאוד למסכת זו. כמו כן מי שיש לו או יודע על אפשרות להשיג עמודות לספרים לגמ"ח נודה על כך מאוד. וכל המסייעים יתברכו בשפע ברכה והצלחה ברוחניות וגשמיות.

בברכת התורה קו שיעורי העמוד היומי

בס"ד הורחבה מערכת קו שיעורי העמוד היומי. בקו ניתן לשמוע שיעורים על העמוד היומי מכמה וכמה מגידי שיעורים נפלאים מספר 046473370. כמו"כ בקו ישנה שלוחה ייחודית בשם עיון התלמוד. בשלוחה זו תוכלו לשמוע שיעורים למדניים

הצטרפות למאגר המרכזי "אהבת עולם"

ניתן לשלוח בקשה במייל להצטרפות, ולציין שם מלא, טל', המגורים שעובדים איתם, הארגון ישלח במייל ערכה ובה המאגר של "אהבת עולם" ומאגרים נוספים, בנוסף כל שדכן(ית)/ארגון יכול לשלוח מאגר נפרד שלו כאשר במס' הטל' להתקשרות יופיע מס' הטל' של השדכן, מאגר זה יוצג ברשת של המאגר המרכזי. כל שדכן רשאי לקבוע עם המועמדים את דמי השידוך, במידה ולא נקבע מוסכם שדמי שייקבע ע"פ תקנון הארגון. מועמדים חדשים או רישום לצורך מאגר נפרד יתבצע בשני אופנים: או משלוח במייל בקשה לטופס, או בטל': 245690330 משעה 01-42, מידע בערב בטל' 3592217250. דרושים בדחיפות מתנדבים(ות) לפעילות משרדית וכן מומחי מערכות CXE. במייל: moc.liamg@3592217250d

(רשות הרבים' - יתד נאמן, 'מדורים' - המודיע, 'יא אד"א תשפ"ד)

במסכתות הנלמדות בישיבות מהגאון רבי אליעזר יחיאל קונשטט שליט"א מראשי ישיבת קול תורה. ניתן להשאיר גם תגובות על השיעורים כדרכה של תורה למעוניינים למסור שיעור בקו וכן למעוניינים להקליט בקו שיעור של מגיד שיעור מסוים. ניתן להשאיר הודעה בשלוחה 9

בתפילה שמחכה להגדיל תורה ולהאדירה

'צדקה ומרפא'

חוברת המכילה מידע רב לחולים אונקולוגיים, אנשי מקצוע, דרכי טיפול, עובדות ממחלימים, בארץ ובחו"ל. החוכרת מחולקת חנים. פקס: 20-7148835, מייל: 3950776@moc.liamg

בברכת רפואה שלמה

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

איזה ארנק לא איבד שום פריץ?

בבא מציגה דף יב

זרק ארנקי

חיך מרן זצ"ל בטוב לבו ואמר: "אף פעם לא אמרתי, שמי שאינו לומד יכול לדעת דברים. אמרתי רק, שמי שלומד יכול לדעת הכל". והוסיף ואמר: "העולם אומרים כי ישנן שתי דרכים להיעשות עשיר: הדרך הראשונה היא שעובדים ומרויחים, והדרך השנייה היא למצוא ארנק שה"פריץ" איבד ברחוב, וכיון ש"אבידת עכו"ם מותרת", יכול המוצא ליטול לעצמו ארנק זה וכך הוא נעשה עשיר. הנני מודיע לכם - אמר "אף פריץ לא איבד ארנק עם "תורה" ברחוב... לא נותרה אלא הדרך הראשונה: אם לומדים יש, ואם אין לומדים אין".

(מאיר עיני ישראל)

באחת הפעמים שדיבר החפץ חיים דברי חיזוק בלימוד התורה הקדושה הוא נשאל על ענין ההשתדלות ואמר שבתורה נמצא הכל, ולכל שאלה יש תשובה. למשל האם טייפ הוא מוקצה, יאמר האדם "איך אדע, והרי בתקופת השו"ע עדיין לא הומצא הטייפ... התשובה היא שהחכם יודע, שע"י לימוד מעמיק של כללי המוקצה מתגלה כי בתורה אכן נכתב במפורש דינו של ה"טייפ". "איך אפשר, שאל אחד היושבים, לדעת "חובת הלבבות" בעיון מעמיק כל כך לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא, באופן שתשובה על שאלה מהסוג הנ"ל תחשב ככתובה מפורש בתורה...?"

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

מהו שיעור 'כזית' המחייב בברכה אחרונה?

ובמשקה - אין לברך ברכה אחרונה אלא על כמות של 'רביעית' [150-86 סמ"ק, לשיטות השונות] ויותר; אך יש מהראשונים שהסתפקו, שמא שיעור המשקה המחייב ברכה אחרונה אף הוא כזית, ויש שכתבו, שהשיעור הוא 'כמלוא לוגמיו', או 'כביצה'. וכדי להימנע מספק חיוב ברכה אחרונה, ראוי שלא לשתות כמות שבין ה'כזית' לרביעית, בפני עצמה.

[שו"ע רי, א, משנ"ב ב, י, יא ריב, ושעה"צ כח; בו"מ דרשו, 17; וראה שעה"צ שם, כז]

כפי שלמדנו, אין לברך ברכה אחרונה אלא על מאכל בכמות של 'כזית' ויותר. מידת הכזית נמדדת ביחס לשיעור 'כביצה', ויש דעות שונות בקשר למדידה, הנעות במידות זמננו בין 17 ל-50 סמ"ק; ויש אומרים, שמידת הכזית היא בהתאם לזית הבינוני שבכל זמן נתון; ולכן, האוכל מאכל בגודל של כזית בינוני בן זמננו - שהוא פחות מהשיעור הנמוך ביותר למידת הכזית ביחס לכביצה - ראוי שיוסיף ויאכל עד כזית הנמדד ביחס לכביצה.

היתכן שהאוכל גרגיר שומשום מתחייב בברכה אחרונה?

מאוד, כגון גרגיר רימון או אוכמניה, ואף גרגירי פרג ושומשום. ואף בקטניות, בהן גדלים כמה גרגירים יחד ב'תרמיל' אחד, ובבוטנים, בהם גדלים כמה גרגירים בקליפה אחת - נחשב כל גרגיר כ'בריה'. וגרעיני חמניות ודלעת וכדומה - יש שהורה, שדינם כבריה; ויש שנראה מדבריו, שהסתפק בדבר. ופלח של פרי הדר - נחלקו הפוסקים אם דינו כבריה, ויש שהסתפקו בדבר.

[שו"ע רי, א, משנ"ב ה-ו, ושעה"צ כ; בו"מ דרשו, 19-21]

יש מהראשונים שמסתפקים שמא אכילת 'בְּרִיָּה', דהיינו, מאכל בצורתו השלמה כפי שנברא וגדל, מחייבת בברכה אחרונה אף כשאין בה כזית, מפני חשיבותה. ולמעשה, אין לברך על 'בריה' כל עוד אין בה כזית בוודאות, אך יש להימנע מאכילתה בפני עצמה, כדי שלא להיכנס לספק חיוב ברכה אחרונה. ול'בריה' נחשב כל מאכל המופיע בשלימותו, ואף אם הוא קטן

מהי המשמעות ההלכתית של אכילת חרצני הענבים?

ל'בריה'. וכן אם הוציא מהפרי את הגרעין, הגלעין, או החרצן שבתוכו, אף אם מדובר בחלק שאינו ראוי למאכל כלל, איבד המאכל את חשיבותו ואינו נחשב עוד כבריה. אולם, הסרת קליפה קשה שאינה ראויה למאכל, אינה מגרעת את חשיבות המאכל; ואם הסיר את הקליפה הדקה המצויה באגוזים למיניהם, נחלקו הפוסקים אם המאכל נחשב כ'בריה'.

[שו"ע רי, א, משנ"ב ז-ט, ושעה"צ כא-כג; בו"מ דרשו, 23-24]

כאמור, האוכל 'בְּרִיָּה', שהיא מאכל בצורתו השלימה כפי שנברא וגדל, נכנס לספק חיוב ברכה אחרונה. וספק זה, אינו אלא כשמכניס את כל המאכל בשלימותו לפיו, אך אם ריסקו לפני האכילה, או חילקו לשנים, וכדומה - אף אם בירך עליו ברכה ראשונה בעודו שלם, אינו נחשב ל'בריה'. וכמו כן, אם נחסר מהמאכל על ידי בישול וכדומה, גם אם מדובר במאכל שדרך אכילתו היא רק על ידי בישול, אינו נחשב

* האוכל פחות מ'כזית', אינו מברך ברכה אחרונה. וכל המאכלים מצטרפים לכזית, דהיינו, שאם אכל פחות מכזית ממאכל אחד, ופחות מכזית ממאכל אחר, חייב בברכה אחרונה.
* כמוות של כזית אינה מחייבת בברכה אחרונה אלא כשנאכלה כדרך אכילה, דהיינו שמתחילת האכילה ועד סופה לא חלף זמן של יותר מ'כדי אכילת פרס'.
* רוב הברכות - ברכת המצוות, ברכת הנהנין וברכת השבח - הן מדרבנן, ולפיכך המסופק אם בירך אינו חוזר ומברך, שהרי ספקא דרבנן לקולא. ואסור להחמיר ולברך, מחשש ברכה לבטלה.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

מהו 'יין פגום'?

ראה במקורות].
אולם, אם הוציא מהיין באצבעו, או ששפך ממנו לידו, וכל שכן לכלי אחר, ולאחר מכן שתה ממנו, אין היין נפגם. ואם שתה מהיין באמצעות 'קש שתיה' - נחלקו הפוסקים אם נפגם, אך אף לדעת המקלים, רצוי לתקן את הפגימה, בדרכים המבוארות להלן.
[שו"ע קפב, ג, משנ"ב יז, יח וכו', ושעה"צ טו; בו"מ דרשו, 12-13]

יין ששתו ממנו - אפילו מעט, ואף אם לא נגעו שפתי השותה בכלי שהיין בתוכו - נחשב ל'פגום'; ולמרות שנותר בחשיבותו ומברכים עליו 'הגפן', אינו ראוי לכתחילה לקידוש, להבדלה ולברכת המזון, משום שהדבר דומה למום בקרבן, או לפגימה הפוסלת את המזבח.
והשתיה פוגמת את היין בין כשהוא בכוס, ובין כשהוא בבקבוק, וגם אם העבירוהו לכלי אחר, עדיין נחשב כפגום, [אך

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורים על הדף היומי
הירושלמי בעברית ובאידיש

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666